

Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Eğitim: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sürece İlişkin Görüşleri*

Distance Education in the Covid-19 Pandemic: Preschool Teachers' Views on the Process

Elçin YAZICI¹, Hasan Kağan KESKİN², Yücel GELİŞLİ³

¹Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü. elcinyazici@duzce.edu.tr,

²Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü. kagankeskin@duzce.edu.tr,

³Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü. gelisli@gazi.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 23.05.2022

Yayına Kabul Tarihi: 22.07.2022

ÖZ

Araştırmanın amacı, Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelemektir. Araştırma, nitel desende tasarlanmıştır ve nitel araştırma desenlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir ve Denizli il merkezinde görev yapan 28 okul öncesi öğretmeni ile görüşülmüştür. Veriler öğretmenlerle internet ortamda yapılan görüşmeler sonucunda toplanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerini Değerlendirme Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi ve betimsel istatistik yapılmıştır. Araştırma sonucunda 6 farklı tema ve 22 kategori yer almaktadır. Birinci temada uzaktan eğitimin tanımına ilişkin olumlu, olumsuz ve karşılaştırmalı kategoriler şeklinde tanımlar yapılırken ikinci temada uzaktan eğitim sürecinde kullanılan iletişim araçları senkron ve asenkron şeklinde kategorileştirilmiştir. Üçüncü temada öğretmenlerin bu süreçte çocukların dikkatini çekmek için etkileşim odaklı, sözel anlatım odaklı ve aile katılımı odaklı ve diğer türde etkinliklere yer verdikleri görülmüştür. Dördüncü temada uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri olarak teknoloji, çocuk, öğretmen ve aile açısından kategoriler yer alırken; beşinci tema olan uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönleri olarak teknoloji, öğretmen, çocuk, aile ve mekân açısından kategoriler yer almaktadır. Son olarak altıncı temada ise uzaktan eğitim sürecine ilişkin öneriler yer almaktadır. Bu temada sistem, ebeveyn, öğretmen desteği ve diğer türde önerilere yer verilmiştir.

***Alıntılama:** Yazıcı, E., Keskin, H. K. ve Gelişli, Y. (2022). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitim: okul öncesi öğretmenlerinin sürece ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1371-1408.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, Okul öncesi, Covid-19 pandemisi

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the views of preschool teachers on distance education during the Covid-19 pandemic. The research was designed in a qualitative design and the interview method, one of the qualitative research designs, was used. The study group of the research was determined according to the criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods, and 28 preschool teachers working in Denizli city center were interviewed. The data were collected as a result of the interviews made with the teachers on the internet. As a data collection tool in the research, "Preschool Teachers' Views of Distance Education Evaluation Form" was used. Content analysis and descriptive statistics were used in the analysis of the data. There are 6 different themes and 22 categories as a result of the research. In the first theme, positive, negative and comparative comparisons regarding the definition of distance education were used. While definitions were made as categories, in the second theme, the communication tools used in the distance education process were categorized as synchronous and asynchronous. In the third theme, it was seen that the teachers included interaction-oriented verbal expression-oriented, family participation-oriented and other types of activities to attract the attention of the children in this process. While the fourth theme includes categories in terms of technology, children, teachers and families as the positive aspects of the distance education process, the fifth theme includes categories in terms of technology, teachers, children, families and space as the negative aspects of the distance education process. Finally, the sixth theme includes suggestions regarding the distance education process. This theme includes system, parent, teacher support and other types of suggestions.

Keywords: Distance education, Preschool, Covid-19 pandemic

GİRİŞ

Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Covid-19 adı verilen virüs, tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Bunun sonucunda Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 30 Ocak 2020 tarihinde uluslararası öneme sahip bir halk sağlığı acil durumu olarak ilan etmiştir. İki ay bile geçmeden DSÖ, 11 Mart 2020 tarihinde bu hastalığı, Covid-19 pandemisi olarak adlandırmıştır (Dayal ve Tiko, 2020; Mengi ve Alpdoğan, 2020). Covid19 pandemisi, dünya çapında çeşitli medya platformlarında geniş çapta rapor edilmiş ve benzeri görülmemiş bir hastalık olarak tanımlanmıştır. Bu süreçte, dünyanın pek çok yerinde hizmetler durdurulmuş ve birtakım önlemler alınmıştır. Tüm dünya ülkeleri gibi Türkiye'de bu süreçten pek çok yönü ile olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. Olumsuz etkilenen en önemli alanlardan biri de eğitimidir (Dayal ve Tiko, 2020). Saavedra (2020)

tarafından bildirildiği üzere Covid-19 pandemisi, 161 ülkede yaklaşık 1,6 milyar çocuğu etkileyerek eğitim sistemlerinde tarihteki en büyük bozulmaya neden olmuştur. Okulların ve diğer öğrenim alanlarının kapanması, dünyadaki öğrenci nüfusunun yüzde 94'ünü, düşük ve orta gelirli ülkelerde yüzde 99'a varan oranda etkilemiştir (Destriani, Bangsa ve Annisa, 2021). Eğitim faaliyetlerinin durmaması için ilgili birimlerce pek çok tedbir kararı alınmıştır. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı haftalık ders programlarının yapılandırılarak, çeşitli dijital içerikli platformlar aracılığıyla gerekli telafi eğitimi desteği sunulacağını açıklamıştır. Bu doğrultuda Covid-19 pandemi sürecinde eğitimin sürekliliğini sağlamak adına milyonlarca öğrenci ve öğretmen için uzaktan eğitim süreci başlamıştır (Aktan Acar, Erbaş ve Eryaman, 2021; Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021).

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin mekân ve zamandan bağımsız bir şekilde bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla birbirleriyle etkileşime girdiği bir öğrenme veya öğretme modelidir (Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök, 2020; Rai ve Basnet, 2021). Aynı zamanda öğrenenin kendi öğrenme sürecinden sorumlu olmasını sağlayan, yüz yüze eğitime oranla daha esnek bir yapıya sahip olan bir sistemdir (Duman, 2020; Emin ve Elaldı, 2021). Genel olarak uzaktan eğitim, farklı öğrenme ortamlarında bulunan öğretmen, çocuk ve eğitim materyallerinin uygun bilgi ve iletişim teknoloji araçları kullanılarak geniş kitlelere eğitim olanağı sağlayan bir uygulama olarak tanımlanabilir. Bu tanımlamalardan yola çıkarak uzaktan eğitimin önemli bir süreç olduğu, her yaştan ve düzeyden öğrenciye ve onların gereksinimlerine göre ayrıntılı bir şekilde planlanması gerektiği belirtilmektedir (Aktan Acar vd., 2021). Uygun zaman, mekân ve koşulların mümkün olduğu bir durumda, öğretmen ve öğrenme sürecini sağlamada her zaman zorluklar vardır. Bunun nedeni öğretme ve öğrenmenin; öğretim tekniklerinin seçimi, öğretim ortamı, öğretim materyalleri ve değerlendirme gibi pek çok yönü kapsayan öğretme ve öğrenme ilkelerini içermesi gerektiği gerçeğidir. Bu etkinlikler çevrimiçi yani uzaktan eğitim şeklinde sunulduğunda öğretme ve öğrenme uygulaması daha zorlayıcı hale gelmektedir (Hartatik ve Fulka Bia'yuni, 2020). Koşulların uygun olmadığı bu süreçte her öğrencinin nitelikli eğitim alabilmesi ve fırsat eşitliğinden

yararlanabilmesi, uzaktan eğitimin yapılma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle eğitimi her düzeyde ve çeşitli şekillerde etkileyen pandemi sürecinde uzaktan eğitim, olmazsa olmazlar arasında yerini almıştır (Bakioğlu ve Çevik, 2020). Bu noktada uzaktan eğitimin uygulayıcıları olan öğretmenlerin rolü, küresel çapta yaşanan Covid-19 pandemi sürecinde daha da önem kazanmıştır.

Covid-19 pandemi sürecinde öğretmenler, yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime beklenmedik ve zorunlu bir geçişe hızla yanıt vermek zorunda kalmıştır (Carrillo ve Flores, 2020). Dünyanın dört bir yanındaki öğretmenlerin yüz yüze olarak tasarladıkları dersleri kısa bir sürede uzaktan öğrenmeye dönüştürmekten başka çareleri yoktu. Öğretmenler bir taraftan bu sürece alışmaya çalışırken bir taraftan da uzaktan eğitim sistemine adapte olmaya çalışmıştır (Marek, Chew ve Wu, 2021). Darling-Hammond ve Hyler'a (2020) göre pandemi sürecinde öğretmenlerin, uzaktan eğitimin getirdiği yeni rollere mutlak suretle hazır olmaları gerektiği belirtilmiştir. Çünkü uzaktan eğitim, pandemi sürecinden önce genel olarak farklı sınıf düzeylerinde uygulansa da özellikle okul öncesi düzeyinde ilk kez ülke çapında kitlesel olarak uygulanmıştır. Öğretmenler çocukların evdeki süreci nitelikli bir şekilde geçirebilmeleri için uzaktan eğitim stratejilerini eğitim sürecine dâhil etmeye çalışmışlardır (Demir ve Özdaş, 2020; Erbil, Demir ve Erbil, 2021). Öğrenme biliminde, çocukların "öğrenmeyi öğrenme" yeteneklerinin geliştirilerek daha derin öğrenmeye odaklanan bilişsel ve üstbilişsel stratejilere ulaştırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, çocukların sosyal ve duygusal deneyimlerinin öğrenmelerini etkilediği ve öğretmenler etkili olabilmek için bu gelişim alanlarını nasıl entegre edeceklerini öğrenmelidir. Yani bu süreçte öğretmenlerin yeni öğretmenlik rollerini geliştirmeleri ve öğrenme fırsatlarını mevcut ihtiyaçlara uyacak şekilde dönüştürmeleri gerekmektedir (Darling-Hammond ve Hyler, 2020).

Öğretmenler çevrimiçi teknolojiyi öğrenim sistemlerinin olumlu bir parçası olarak görmelidir. Sıkışan eğitim çarkı, öğrencilerin geleceğine dair birtakım belirsizlikleri beraberinde getirse de teknolojinin yaşamımızdaki önemini de ortaya çıkarmıştır. Öğretmenler çevrimiçi öğrenmeyi eğitimsel zorlukların üstesinden gelmek için yararlı

bir araç olarak görmeye başlamıştır (Rai ve Basnet, 2021). Çocukların eğitim sürecinden geri kalmamaları için çeşitli yazılımlar, programlar ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden planlamalarını yürütmüşlerdir. Fakat bu planlamaları yürütebilmeleri, çocukların da teknoloji kullanma becerilerini gündeme getirmiştir. Teknolojiyi kullanma becerisi okul öncesi dönemdeki çocuklar için yeterli düzeyde olmadığından çocukların bağımsız olarak eğitim sürecine katılmalarına ilişkin çeşitli güçlüklerle karşılaşmalarına neden olmuştur. Çünkü okul öncesi dönem çocukları, teknolojik araçlarla sınırlı deneyime sahip ve bağımsız olarak bu araçları kullanma konusunda yeterli düzeyde değildir. Ayrıca çocuklar süreci kendi kendini yönetme, motive olma ve öğretmenin yardımı olmadan eğitim materyalini anlamada problemlerle karşı karşıya kalabilmektedir (Akkaş Baysal, Ocak ve Ocak, 2020; Gündoğdu, 2021).

Dolayısıyla teknoloji kullanımının hızla arttığı bu süreçte, çocukların bu araçlarla iletişimi amaçlı bir şekilde olmalıdır. Bu süreçte çocukların gün içinde pek çok etkinlik için karşı karşıya kaldığı bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi teknolojik araçların ne kadar sıklıkla ve nasıl kullanılması gerektiği önemlidir. Bu araçların kullanımı, olumlu ve olumsuz sonuçları da beraberinde getirmekte ve eğitimin verimliliği üzerinde etki bırakmaktadır. Bu nedenle okul öncesi dönemde başlayan bu tanışıklığın çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak uygun ve doğru araçlarla yapılması sağlanmalıdır (Aktan Acar vd., 2021; Aral vd., 2021; Çalışkan ve Özbay, 2015). Bu da ancak okul öncesi öğretmenlerinin yapacakları doğru planlamalarla mümkün olmaktadır.

Covid-19 pandemi sürecinde eğitim etkinliklerinin uygulanmasında kilit rol alan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri, uzaktan eğitimin iyileştirilmesi açısından kritik önem taşımaktadır. Öğretmenler için bu süreç zorlayıcı olsa da, bu sürece hazırlığı yeniden düşünmek ve yeniden keşif için bir fırsat yaratmıştır. Bu değişim anından bahseden Paulo Freire, İspanyol şair Antonio Machado'nun sözlerini "Yolu yürüyerek yapıyoruz. Ve yolda yürürken, icat ettiklerimizi birbirimizle paylaşmaya söz vererek daha fazlasını öğreneceğiz" şeklinde farklı sözcüklerle ifade etmiştir (Darling-Hammond ve Hyler, 2020). Bu nedenle, öğretmenlerin görüşlerini ve deneyimlerini incelemek gelecekte karşılaşılabilecek olası

benzer durumlarda yapılması gerekenleri belirlemede önemli bir durum olarak görülebilmektedir. Ayrıca elde edilen bulgular doğrultusunda önerilerin geliştirilmesi uzaktan eğitim sürecinin etkili ve verimli yürütülebilmesi açısından da önem arz etmektedir. Araştırmanın bu kapsamda gerçekleştirilecek olan çalışmaların niteliğine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle yaşanan Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Yöntem bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir

Araştırma Modeli

Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma deseni ile yürütülmüştür. Fenomenoloji, yaşanmış deneyimleri değerlendirmeye odaklanan bir yöntemdir ve araştırma sorularına deneyimin doğru bir tanımıyla yanıt veren metodolojik bir çerçeve kullanır. Burada amaç, bireylerin yaşadıkları durumun nedenlerini derinlemesine incelemek ve belirlemektir (Alshawish, Qadous ve Yamani, 2020; Creswell, 2016). Fenomenolojik araştırma doğuştan öznelidir. Çünkü araştırmacı analiz ve yorumlama aracıdır. Bu nedenle kişisel deneyimlerimiz, önyargılarımız, değerlerimiz ve incelenen fenomenle olan ilişkilerimiz araştırma sürecini etkiler (Holyoak, Fife ve Hertlein, 2021). Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin algıları, uzaktan eğitimden ne anladıkları ve bu süreçteki deneyimlerini derinlemesine anlamaya çalışılmıştır.

Ayrıca fenomenolojik araştırma tasarımı, veri toplamak için araçların (röportajlar, belgeler ve video izleme gibi) bir kombinasyonuna izin verdiği için mevcut çalışma için uygundur. Fenomenologlar, tüm katılımcıların bir fenomeni deneyimledikçe ortak

noktalarının ne olduğunu açıklamaya odaklanır. Bu özel çalışmada ortak faktör, tüm katılımcıların Covid-19 pandemi sürecinden etkilenmesidir. Öğretmenler okula gitmeden eğitim sürecini devam ettirmeye çalıştıkları için çeşitli deneyimlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle fenomenolojik yaklaşım, araştırmacının incelenen fenomenler hakkında derinlemesine bir anlayış kazanmasına izin verdiği için de uygundur (Tinashe ve Tinashe, 2020).

Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, belirli kriterlere sahip teknik bir veri örneklemesidir. Araştırma sorularına ilişkin zengin veriler sağlayacak en uygun kişilerin seçilebilmesi için kullanılır. Bu yöntemde katılımcıların özellikleri bellidir (Alshawish vd., 2020; Marpaung, Pratama, Marlie ve Liefandy, 2021). Bu özellikler araştırmanın amacı dikkate alındığında; okul öncesi öğretmeni olması, öğretmen adaylığının kalkması ve kadrolu olarak görev yapıyor olması, karantina kapsamında uzaktan eğitim faaliyetlerini yürütmüş olması ile araştırmaya katılmada istekli olması şeklinde belirlenmiştir. Bu yöntemde önceden belirlenen özellikler dikkate alınarak araştırmanın çalışma grubunun oluşturulması sağlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında Denizli il merkezinde görev yapan 31 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Fakat hazırlanan çevrimiçi form gözden geçirildiğinde, 1 öğretmenin sorulara verdiği yanıtların sorularla uyumsuz olduğu, 2 öğretmenin ise soruların bazılarına yanıt vermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle çalışma grubuna 28 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlere araştırma kapsamında Ö1, Ö2, Ö3...ve Ö28 şeklinde kodlar verilmiştir.

Çalışma grubunun demografik özellikleri incelendiğinde öğretmenlerin *cinsiyet değişkeni* açısından %89,6'sının kadın (n=26), %10,3'ünün erkek (n=3); yaş *değişkeni* açısından %58,6'sının 36-45 yaş (n=17), %31'inin 26-35 yaş (n=9) ve %10,3'ünün ise 20-25 yaş (n=3) aralığında dağılım gösterdiği görülmektedir. *Öğrenin durumu değişkeni* açısından %96,5'inin lisans mezunu (n=28), 3,4'ünün ise lisansüstü mezunu (n=1);

mesleki deneyimlerinin %48,2'sinin 1-10 yıl (n=14), %41,3'ünün 11-20 yıl (n=12) ve %10,3'ünün ise 21 ve üzeri (n=3) arasında değişim gösterdiği belirlenmiştir. *Çalışılan yaş grubu değişkeni* açısından değerlendirildiğinde ise öğretmenlerin %48,2'sinin 61-72 aylık (n=14), %37,9'unun 49-60 aylık (n=11) ve %13,7'sinin ise 36-48 aylık (n=4) yaş grubuyla çalıştığı görülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, katılımcıların bakış açılarını ve deneyimlerini belgelemek için araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Seaman (1987), yarı yapılandırılmış görüşmelerin derinlemesine bilgi yakalayabildiğini ve belirli bir çalışma alanında bilgilerin toplanmasına izin verebildiğini belirtmektedir. Derinlemesine görüşmenin temelinde, diğer bireylerin yaşamış deneyimlerini ve bu deneyimden çıkardıkları anlamı anlamaya yönelik bir ilgi vardır (Tinashe ve Tinashe, 2020). Formun hazırlanma sürecinde ilk olarak araştırmacının amacı doğrultusunda ilgili alan yazın taranmış ve buna bağlı olarak soru havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan sorular araştırmacılar tarafından yeniden gözden geçirilmiş ve kapsam geçerliğini sağlamak için okul öncesi eğitimi alanında üç uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda bazı sorularda değişikliğe gidilmiş, bazı sorular tekrarlandığı için çıkarılmış, bazı sorular ise amaca hizmet etmediği gerekçesiyle kapsam dışı bırakılmıştır. Daha sonra, hazırlanan soruların anlaşılabilirliği için üç okul öncesi öğretmeniyle ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonuçları doğrultusunda görüşme formuna son hali verilmiştir. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların betimsel özelliklerine ilişkin bilgilerden oluşurken ikinci bölüm okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini temsil eden açık uçlu altı sorudan oluşmaktadır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

- Uzaktan eğitimi nasıl tanımlarsınız?
- Uzaktan eğitim sürecinde kullandığınız iletişim araçları nelerdir?

- Uzaktan eğitim sürecinde çocukların dikkatini çekmek için neler yapıyorsunuz?
- Uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri neler?
- Uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönleri neler?
- Uzaktan eğitime ilişkin önerileriniz neler?

Veri Toplama Süreci

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için ilk olarak Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kuruluna başvurulmuştur. İlgili etik kurul, araştırmayı 131650 sayılı etik kurul uygunluk belgesi ile onaylamıştır. Araştırmanın katılımcıları görüşmeden çekilme veya soruları yanıtlamama konusunda özgürdür. Araştırma boyunca verilerin gizliliği korunmuştur. Araştırmaya katılmaya istekli olan katılımcılara araştırmanın amacından ve içeriğinden bahsedilmiştir. Ayrıca katılımcılara görüşmelerden elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlı kullanılacağı belirtilmiştir. Hazırlanan veri toplama aracı, Google form üzerinden katılımcılara e-posta olarak ulaştırılmıştır. Çünkü görüşmeler, Covid-19 pandemi sürecinde yapıldığı için, yüz yüze görüşme yerine internet ortamında çevrimdışı ve yazılı olarak gerçekleştirilmesi tercih edilmiştir. Seggie ve Bayyurt (2017) görüşme verilerinin yüz yüze toplanabileceği gibi internet veya telefon aracılığıyla görüntülü veya yazılı bir şekilde de toplanabileceğini belirtmektedirler. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan ve e-posta aracılığıyla gerçekleştirilen e-görüşme tekniği ile katılımcılar soruları istedikleri şekilde yanıtlama fırsatı bulurken, kendi yanıtları üzerinde düşünebilme ve yanıtları tekrar gözden geçirebilme fırsatını da yakalamış olmaktadır. Bu durum da katılımcıların özellikle özdeşünümsel bir yaklaşıma yani kendisini ele alan ve kendi edimlerini yorumlayabilen düşünceye sahip olmalarını sağlayabilir (Salman Yıkılmış, 2020). Katılımcılara form ulaştıktan sonra formda yer alan bütün soruları yanıtlamaları ve formda anlaşılmayan bir durum olduğunda ise belirtilen telefon numarasından araştırmacı ile iletişime geçebilecekleri belirtilmiştir. Veriler 2020-2021 eğitim öğretim yılının güz döneminde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, programa aktarılarak içerik analiziyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde, birbirine benzer veriler belirli temalar çerçevesinde bir araya getirilir. Daha sonra bu veriler okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Verileri analiz etmek için Colaizzi'nin yedi aşamalı modeli kullanılmıştır (Colaizzi, 1978; Morrow, Rodriguez ve King, 2015; Rebeiro, Foster, Hercelinskyj ve Evans, 2021). Bu aşamalar;

- 1. Aşına olma (Familiarisation);** Araştırmacılar, tüm katılımcı yanıtlarını içerik ve bağlam hakkında genel bir anlayış elde etmek için kapsamlı bir şekilde tekrar tekrar okuyarak verilere aşına olma koşulunu sağlamıştır.
- 2. Önemli ifadeleri belirleme (Identifying significant statements);** Araştırmacılar, inceleme altındaki fenomenle doğrudan ilgili olan açıklamalardaki tüm ifadeleri tanımlamış ve bir liste halinde numaralandırmıştır.
- 3. Anlamları formüle etme (Formulating meanings);** Araştırmacılar, önemli ifadelerin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesinden ortaya çıkan fenomenle ilgili anlamı tanımlamıştır. Yani önemli ifadelerden formüle edilmiş içerik oluşturulmuştur. Her önemli ifadenin içeriği daha sonra özetlenmiştir.
- 4. Temaları Kümeleme (Clustering themes);** Araştırmacılar tüm açıklamalarda tanımlanan içeriği, ortak temalar halinde toplamıştır. Formüle edilmiş içerik, kategoriler halinde gruplandırılmıştır.
- 5. Kapsamlı bir açıklama geliştirme (Developing an exhaustive description);** Araştırmacılar, 4. aşamada üretilen tüm temaları birleştirerek fenomenin ayrıntılı ve kapsamlı açıklamalarını yazmıştır. Açıklamalar ortaya çıkan kavramların, formüle edilmiş içeriğin ve kategorilerin kümelenmesiyle geliştirilmiştir.

6. **Temel yapıyı ortaya koyma (Producing the fundamental structure);** Araştırmacılar, fenomenin yapısı için gerekli olduğu düşünülen ayrıntılı açıklamaları kısaca özetlemiştir. Yani fenomen için önemli olduğu düşünülen tüm ayrıntılı açıklamalar derlenmiştir.
7. **Temel yapının doğrulanmasını isteme (Seeking verification of the fundamental structure);** Araştırmacılar, deneyimlerini yansıtıp yansıtmadığını sormak için temel yapı ifadesini tüm katılımcılara e-posta yoluyla geri göndermiştir. Katılımcılardan, amaçlanan anlamlarının fenomenin temel yapısında doğru bir şekilde temsil edildiğine dair onay alınmıştır. Bu nedenle katılımcı geri bildiriminde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

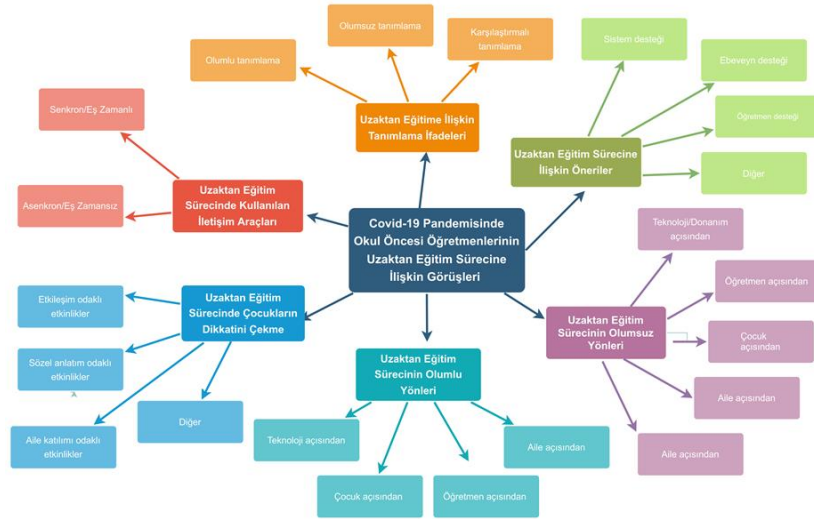
Kısacası araştırmada her bir soru bir tema olarak ele alınmıştır. Katılımcıların her bir soru ile ilgili benzer görüşleri gruplandırılmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Ortaya çıkan her bir kategorideki görüşler detaylı bir şekilde incelenerek kodlamalar yapılmıştır. Bu şekilde kategorilerin altındaki kodlar belirlenmiştir. Ayrıca içerik analizi sonucunda oluşturulan temalar, tablo haline getirilerek frekans değerlerine yer verilmiştir. Nitel araştırmalarda içerik analizleri sonucunda elde edilen verilerin yorumlanmasında genellikle frekans ve yüzde kullanılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Bu araştırmada araştırmacılar tarafından belirlenen kodlar, tekrarlanma sıklığına göre sıralanmış ve bu sıklık frekans değeri olarak gösterilmiştir. Araştırmanın geçerliğinin ve güvenilirliğinin sağlanmasında ise uzman görüşü ve zengin betimleme stratejileri kullanılmıştır (Merriam, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veriler uzman görüşüne sunulmuş hem araştırmacılar hem de araştırma dışında bir uzman tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Verilerin ortak kategoriler altında toplanma durumu karşılaştırılmış ve Miles ve Huberman (1994) güvenilirlik formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş Birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}}$) ile hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliğinin %94 olduğu belirlenmiştir.

Etik Kurallara Uygunluk

Araştırma verilerinin toplanabilmesi için ilk olarak Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kuruluna başvurulmuştur. İlgili etik kurul, araştırmayı 131650 sayılı etik kurul uygunluk belgesi ile onaylamıştır. Etik kurul belgesi Ek 1’de sunulmuştur.

BULGULAR

Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde 6 farklı tema yer almaktadır. Temalar ve temalara ait kategorilerin şekilsel gösterimine bir bütün olarak yer verilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Temalar ve Temalara Ait Kategoriler

Tema 1: Uzaktan Eğitime İlişkin Tanımlama İfadeleri

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitimi nasıl tanımlarsınız?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: “Uzaktan Eğitime İlişkin Tanımlama İfadeleri” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitime İlişkin Tanımlama İfadeleri	Olumsuz tanımlama	Sınırlandırma-verimli olmama-zor ve yorucu-uygun olmama-yeterli olmama	13
	Olumlu tanımlama	Rahat koşul sağlama-uyum sağlama-risksiz olma-dijital eğitim sağlama	9
	Karşılaştırmalı tanımlama	Kadar verimli geçmeyen-tam olmasa da sürece uygun olma-daha etkili olsa da daha rahat koşullarda ders yapılırsa da	6

Tablo 1’e göre okul öncesi öğretmenlerinin “uzaktan eğitimi nasıl tanımlarsınız?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtların üç kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerin bu tanıma ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 13’ü (%46,4) “Olumsuz tanımlama”, 9’u (%32,1) “Olumlu tanımlama” ve 6’sı (%21,4) ise “Karşılaştırmalı tanımlama” kategorisinde yanıtlar vermişlerdir. Uzaktan eğitimin tanımına ilişkin öğretmenlerin verdikleri ifadeler aşağıda yer almaktadır. Bunlar;

Kategori 1. “Olumsuz Tanımlama”

“Öğrenimi sınırlandıran zor ve yorucu bir süreçtir” (Ö18)

“Yüz yüze çocuğun gözünün içine bakmadığım, kalbine dokunamadığım çocukların eksik yetişmesine neden olan bir eğitim diyebilirim” (Ö3)

Kategori 2. “Olumlu Tanımlama”

“Sağlık açısından özellikle şu dönemde yapılması uygun olan öğrencilerin zaman ve mekândan bağımsız olarak öğrenimlerini sürdürdüğü bir süreç olarak ifade edebilirim” (Ö22)

“Çocukların eğitimine devam edebilmesi için sanal ortamda gerçekleşen riskler açısından zorunlu bir eğitim sürecidir” (Ö10)

Kategori 3. “Karşılaştırmalı Tanımlama”

“Yüz yüze eğitim kadar verimli geçmeyen, çocukları olumsuz yönde etkileyen, almaları gereken temel eğitimi kusurlu eksik bir biçimde almalarına neden olan bir eğitimidir. Okul öncesi için yüz yüze eğitim görmeleri şart, pandemi sürecinin bir an evvel sona ermesini diliyorum” (Ö8)

“Derslerin verimli geçmesi açısından yüz yüze eğitim kadar etkili olamasa da daha rahat koşullarda zaman kaybı olmadan verilen eğitim” (Ö26)

Tema 2: Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan İletişim Araçları

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinde kullandığınız iletişim araçları nelerdir?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: “Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan İletişim Araçları” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan İletişim Araçları	Senkron/Eş Zamanlı	Whatsapp-zoom-google meeting	22
	Asenkron/Eş Zamansız	Görsel gönderme-video kullanımı-materyal gönderimi-etkinlik planı-eğitim planı ve doküman gönderme	18

Tablo 2 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinde kullandığınız iletişim araçları nelerdir?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtların iki kategoride toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 22’si (%55.0) “Senkron/Eş Zamanlı” ve 18’i (%45.0) “Asenkron/Eş Zamansız” kategorisinde yanıtlar vermişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde

kullanılan iletişim araçlarına ilişkin bazı öğretmenlerin verdikleri ifadelerle aşağıda yer verilmiştir. Bunlar;

Kategori 1. “Senkron/Eş Zamanlı”

“Zoom programı üzerinden canlı görüşmelerle Türkçe dil etkinliklerini ve okuma yazmaya hazırlık etkinliklerini uyguluyorum” (Ö16)

“Whatsapp üzerinden çocuklarla canlı dersler yapıyorum. Mutlaka oyun oynatıyorum” (Ö11)

Kategori 2. “Asenkron/Eş Zamansız”

“Günlük etkinlikleri velilere bülten olarak atıyorum, yapılacak etkinliklerle ilgili videolar çekiyorum, çok fazla kaynaktan link gönderip kontrollü şekilde kazanımlara ulaşmalarını sağlıyorum” (Ö5)

“Dersten önceki gün velilere materyalin malzemelerini yazıyorum. Materyali yapım aşamasını videoya çekerek gönderiyorum” (Ö13)

Tema 3: Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocukların Dikkatini Çekme

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinde çocukların dikkatini çekmek için neler yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: “Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocukların Dikkatini Çekme” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitim Sürecinde Çocukların Dikkatini Çekme	Etkileşim odaklı etkinlikler	Oyun-görseller-üç boyutlu materyal hazırlama-şarkı söyleme	45
	Sözel anlatım odaklı etkinlikler	Jest ve mimikleri etkili kullanma-öğretici etkinlikler	7
	Diğer	Farklı teknikler veya ilgi alanları-merak artırma-aktif olma	3
	Aile katılımı odaklı etkinlikler	Etkinlik sayfası	1

Tablo 3'e göre okul öncesi öğretmenlerinin "Uzaktan eğitim sürecinde çocukların dikkatini çekmek için neler yapıyorsunuz?" sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar dört kategoride ele alınmıştır. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 45'i (%80.3) "Etkileşim odaklı etkinlikler", 7'si (%12.5) "Sözel anlatım odaklı etkinlikler", 3'ü (%5.3) "Diğer" ve 1'i (%1.7) ise "Aile katılımı odaklı etkinlikler" kategorisinde yanıtlar verdikleri görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinde çocukların dikkatini çekmek yapılan etkinliklere ilişkin bazı öğretmenlerin verdikleri yanıtlara verilmiştir. Bunlar;

Kategori 1. "Etkileşim odaklı etkinlikler"

"Üç boyutlu materyaller hazırlayarak çocukların dikkatini çekmeye çalışıyorum. Etkinlikleri eğlenceli halde sunmaya çalışıyorum" (Ö7)

"Videolu şiir şarkı ve oyunlardan yararlanıyorum ve sayı kavramlarında öğrendiğimiz sayı kadar zıplama, ellerini birbirine vurma gibi spor etkinlikleri yapıyoruz" (Ö17)

Kategori 2. "Sözel anlatım odaklı etkinlikler"

"Ses tonu ve mimiklerimi doğru bir şekilde doğru ve etkili bir şekilde kullanmaya çalışıyorum" (Ö10)

"Uzaktan eğitim planı ve dokümanlarını dağıtıyorum. Öğretici etkinlikler yapıyorum" (Ö19)

Kategori 3. "Diğer"

"İlgi alanlarına yönelerek oradan yola çıkıyorum ve onların ilgili alanları doğrultusunda dikkat çekmeye çalışıyorum" (Ö3)

"Meraklarını artırmaya çalışarak sürekli onların aktif olmasını sağlıyorum" (Ö9)

Kategori 4. “Aile katılımı odaklı etkinlikler”

“Ailelerinde çocukların eğitiminde yer alması gerçekten çok önemli. Bu nedenle çocukların aileleri ile etkinlikler yapması için oyunlar gönderiyorum. Çünkü aile ile oyunlar çocukların dikkatini çekiyor” (Ö28)

Tema 4: Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumlu Yönleri

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri neler?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: “Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumlu Yönleri” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumlu Yönleri	Teknoloji açısından	Kaynağa erişim kolaylığı-çocuğa ulaşım kolaylığı-zaman tasarrufu-etkin öğrenme sağlama	12
	Çocuk açısından	Gelişime katkı sağlama-katılım çokluğu-İlgi yüksekliği-güdüleme-sosyalleşme	10
	Öğretmen açısından	Bilgi sahibi olma-risksiz olma-duygu durumu değişikliği-görsellik-zengin içerik	6
	Aile açısından	İlgi-katılım-somut örnek-birebir iletişim	5

Tablo 4’te okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri neler?” sorusuna verdikleri yanıtlar dört kategoride gösterilmektedir. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 12’si (%36.3) “Teknoloji açısından”, 10’u (%30.3) “Çocuk açısından”, 6’sı (%18.1) “Öğretmen açısından” ve 5’i (%15.1) ise “Aile açısından” kategorisinde yanıtlar verdikleri görülmüştür. Bazı öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönlerine ilişkin verdikleri yanıtlar aşağıda yer almaktadır. Bunlar;

Kategori 1. “Teknoloji açısından”

“Daha fazla kaynağa erişebilme. Mesela ertesi günkü kavramla ilgili evde hazırlık yapıp videolar şarkılar indirip okula gitmek gerekiyor ama uzaktan eğitimde bu kaynaklara o an ulaşım sağlayabiliyoruz önceden bir hazırlığa gerek kalmıyor” (Ö5)

“Teknoloji çağında teknolojiyi eğitimle öğreniyorlar. Ayrıca zaman ve mekândan bağımsız olması ekonomik olması ve internette materyal çokluğunun olması da bir avantajdır” (Ö22)

Kategori 2. “Çocuk açısından”

“Çocuklar kendi sorumluluklarını alıyorlar. Öz disiplin sahibi oluyorlar. Eğitimin sadece okuldan ibaret olmadığını çocuklara göstermiş oldu” (Ö24)

“Bu zorlu süreçte çocukların eğitimden yoksun kalmaması ve psikolojik olarak bu zor süreci daha az hasarla atlatabilmeleri için çok iyi. Çocuklar kendilerini güdülemeyi öğreniyor ve ilgileri oldukça yüksek bir şekilde katılım sağlıyorlar” (Ö15)

Kategori 3. “Öğretmen açısından”

“Bu süreçlerde nasıl eğitim verileceği hakkında bilgi sahibi olmam olumlu bir yönü. Görsel çok fazla kullanabiliyorum ve çocuklara daha zengin içerikler sunma fırsatı buluyorum.” (Ö1)

“Okul öncesinde uzaktan eğitim konusunda çok çekincelerim vardı ve çok problem ediyordum ancak sürece girdikten sonra çekincelerim geçti” (Ö20)

Kategori 4. “Aile açısından”

“Aileler okul öncesini yakından tanıdı ve etkinlikleri amaçları yakinen gözlemleyerek okul öncesinin sadece bir bakım yeri olmadığını anladıklarını düşünüyorum. Evde ailelerin çocuklarını nasıl destekleyebileceklerine dair de somut örnekler oluştuğuna inanıyorum” (Ö10)

“Uzaktan eğitim ile veliler ile birebir iletişim kurulduğu için okul öncesinin önemini daha da iyi anladılar. Ayrıca aileler daha fazla katılım gösterdi” (Ö28)

Tema 5: Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumsuz Yönleri

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönleri neler?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: “Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumsuz Yönleri” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitim Sürecinin Olumsuz Yönleri	Teknoloji/Donanım açısından	İnternet bağlantı problemi-kota yetersizliği-ses/görüntü aksaklığı	17
	Öğretmen açısından	İletişimde güçlük yaşama-daha fazla ön hazırlık yapma-dikkat çekme zorluğu-ilgi toplayamama-çocuklara ulaşamama	16
	Çocuk açısından	Gelişimi etkileme-ekrana maruz kalma-sosyalleşememe-akranlarıyla vakit geçiremememe	14
	Aile açısından	İhtiyaç duyulması-isteksizlik-katılım sağlamama-ilgisizlik	13
	Mekân/Ortam açısından	Gürültü kirliliği-dış uyaran fazlalığı	4

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönleri neler?” sorusuna verdikleri yanıtlar beş kategoride olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 17’si (%26.5) “Teknoloji/Donanım açısından”, 16’sı (%25.0) “Öğretmen açısından”, 14’ü (%21.8) “Çocuk açısından”, 13’ü (%20.3) “Aile açısından” ve 4’ü (%6.2) “Mekân/Ortam açısından” kategorisinde yanıtlar verdikleri görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönlerine ilişkin bazı öğretmenlerin verdikleri ifadeler aşağıdaki gibidir. Bunlar;

Kategori 1. “Teknoloji/Donanım açısından”

“İnternetin olmaması bazen de internet olsa da sisteme giremememe, dersin ortasında dersten çıkma, ses görüntü vb. aksaklıklarla karşılaşılması oldukça zorluyor” (Ö10)

“İlçede görev yaptığım için çoğu öğrencimin internete bağlanmak için gerekli donanımı bulunmamaktadır” (Ö14)

Kategori 2. “Öğretmen açısından”

“Etkinlikler açısından çocuklara anlatılması zor kısımlar olduğunda ve tepki alamadığımızda, onların öğrenip öğrenemediği çelişkisinde kalmak en zorlayıcı kısım” (Ö3)

“Fırsat ve imkân eşitliğine ters düşüyor. Çocukların neyi ne kadar öğrendiklerini doğrudan değerlendiremiyorum. Göz teması ve anında geri dönüt sorunlu oluyor. Ayrıca çocuklarla zaman zaman etkileşim eksikliği yaşıyorum ve kontrol zorluğu çekiyorum” (Ö24)

Kategori 3. “Çocuk açısından”

“Fiziksel gelişimlerini olumsuz etkilediğini düşünüyorum duruş, göz sağlığı, ekran başında olma, telefon ve bilgisayar bağımlılığı gibi durumlar ortaya çıkıyor” (Ö2)

“Çocuklar ekrana daha fazla maruz kalıyorlar ve yaşlıları ile birlikte olmadıkları için grup etkileşimini azalttılar. Bu durumda çocukların tüm gelişim basamakları için yetersizlik ile sonuçlanıyor” (Ö28)

Kategori 4. “Aile açısından”

“Velilerin isteksiz tutumu, çocuklarına karşı ilgisiz olmaları zorlayıcı oluyor. Bir de canlı görüşme yaparken aşırı müdahalede bulunuyorlar. Çocuklar ne yapacaklarını anlamıyorlar” (Ö11)

“Çocukların dikkatlerini toplamak oldukça zor oluyor bu süreçte ailelerin de umursamaz tutumu bizi çok zorluyor maalesef” (Ö25)

Kategori 5. “Mekân/Ortam açısından”

“Ev halkının sesleri çok fazla geliyor. Çocuk bazen dersi unutup onların yanına gidiyor. Öğretmenim beni çağırdılar sandım gibi cümleler kullanıyor (Ö7).

“Evde çeşitli uyaranlar olduğu için dikkat süreleri çok daha kısa oluyor. Bazı anneler hem iş yapıyor hem de çocukla ilgilenmeye çalışıyor. Evde süpürgeyi çalıştırıyor bir taraftan da çocuğu ile ilgilenmeye çalışıyor yani arkadan sürekli sesler geliyor” (Ö27)

Tema 6: Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öneriler

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitime ilişkin önerileriniz neler?” sorusuna ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: “Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Öneriler” Teması, Kategorileri ve Kodları

Tema	Kategoriler	Kodlar	f
Uzaktan Eğitime İlişkin Öneriler	Sistem desteği	Etkili bir platform oluşturulması-eğitim programları-oyun ve etkinlik kanallarının oluşturulması-sınırsız internet	12
	Ebeveyn desteği	Bilgilendirme-destekleme-ilgili olma-dikkatli davranma	10
	Öğretmen desteği	En iyisini yapmaya çalışma-konferanslar düzenleme-kanıt sunmamak-eğitimler verme	8
	Diğer	Uzaktan eğitimi onaylamama-masraflardan uzak	2

Tablo 6’ya göre okul öncesi öğretmenlerinin “Uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönleri neler?” sorusuna verdikleri yanıtlar dört kategoride olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri ifadelerin dağılımı incelendiğinde 12’si (%37.5) “Sistem desteği”, 10’u (%31.2) “Ebeveyn desteği”, 8’i (%25.0) “Öğretmen desteği” ve 2’si (%6.2) “Diğer” kategorisinde yanıtlar verdikleri görülmüştür. Uzaktan eğitime ilişkin önerilere bazı öğretmenlerin verdikleri ifadeler aşağıda yer almaktadır. Bunlar;

Kategori 1. “Sistem desteği”

“Sınıftaki her çocuğa ulaşabileceğim bir sistemin olması ve bu sisteme çocukların aktif katılımlarının sağlanabileceği durumlar oluşturulmalıdır” (Ö14)

“Oyunlar ve bazı etkinlikler için etkinlik geliştiren kanalların oluşturulması sağlanmalı ve bunun için zoom ve eba için sınırsız internet desteği verilmelidir” (Ö20)

Kategori 2. “Ebeveyn desteği”

“Çocuk ve ebeveyn arasında iletişimi artırmaya yönelik videolar eklenebilir. Her ebeveynin zorunlu olarak sisteme girmesi sağlanabilir. Çünkü ebeveynler genellikle uğraşmak istemiyor ya da çok fazla konuşuyorlar” (Ö6)

“Velilerin teknolojik yetersizliklerini ortadan kaldırmaya yönelik çeşitli eğitimler verilebilir. Velilere sistem üzerinden dokümanlar gönderiyoruz ama açmayı, kaydetmeyi bilmiyorlar” (Ö8)

Kategori 3. “Öğretmen desteği”

“Toplum olarak sudan çıkmış balığa döndük öğretmenlere yönelik konferanslar düzenlenebilir. Her konuda olabilir bu destek. Velilerle başa çıkma özellikle. Gerçekten çok zorlanıyoruz” (Ö23)

“Çok fazla sorunlarla karşılaşmamız motivasyonumuzu düşürüyor. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. İsteksizlik olunca yaratıcı da olamıyoruz. Bu nedenle motivasyonumuzu artırıcı şeyler yapılarak desteklenmeliyiz” (Ö28)

Kategori 4. “Diğer”

“Okul öncesinde uzaktan eğitimi önermiyorum” (Ö9)

“Okuldan ve masraflarından uzak ekonomik mi oda tartışılır tabi ama önerim yok. Çünkü okul öncesinde uzak eğitimi uygun bulmuyorum” (Ö17)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Dünya 2019'dan beri Covid-19 salgınıyla savaşılmaktadır. Bu salgının hızla yayılması sadece sağlık alanını değil sosyal, ekonomik, ulaşım, bilim ve hatta eğitim gibi pek çok sektörü olumsuz etkilemiştir. Bu salgın bireyler arasında doğrudan etkileşim yoluyla bulaştığı için bu süreçte yüz yüze görüşme en aza indirilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle, pek çok ülkede evde kal hareketi uygulanmıştır. Ancak bu süreçte eğitim dâhil pek çok sektör geleneksel faaliyetlerden sanal faaliyetlere geçerek ayakta kalmaya çalışmıştır. Bunun için pek çok ülkenin Milli Eğitim Bakanlığı evden öğrenme politikasını dile getirmiş ve eğitim alanında yer alan tüm taraflar çevrimiçi moda yani uzaktan eğitimle faaliyetlerini yürütmeye çalışmışlardır (Hartatik ve Fulka Bia'yuni, 2020). Yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime hızlı, beklenmedik ve "zorunlu" geçiş, bir dizi zorluk ve kısıtlamanın yanı sıra çözülmesi gereken fırsatları da beraberinde getirmiştir. Covid-19 pandemisi, eğitimi ve özellikle öğretmenleri çeşitli şekillerde etkilemiştir (Carrillo ve Flores, 2020). Öğretmenler öğrenmeyi kolaylaştırmak için pek çok dijital platform kullanmasına rağmen öğretmenler, öğrenciler ve hatta ebeveynler gibi tüm taraflarca daha az hazırlık yapıldığından öğretme ve öğrenme süreci ile güçlüklerle karşılaşmışlardır (Hartatik ve Fulka Bia'yuni, 2020). Kısacası Covid 19 pandemisi, okul öncesi öğretmenlerini geleneksel yoldan öğretme ve öğrenme sürecinin dışına çıkarmaya ve bu süreci değiştirmeye zorladığı düşünülebilir. Bu kapsamda Covid-19 pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada 6 farklı tema ve 22 kategori yer almaktadır.

Bu temalardan ilki, okul öncesi öğretmenlerin uzaktan eğitimin tanımına ilişkin ifadeleridir. Temalara ait kategoriler incelendiğinde öğretmenler uzaktan eğitimi tanımlarken olumsuz, olumlu ve karşılaştırmalı olmak üzere üç farklı şekilde yanıt vermişler fakat daha çok olumsuz tanımlar üzerinde yoğunlaşmıştır. İlgili alan yazın incelendiğinde; Amerika Birleşik Devletleri Uzaktan Eğitim Derneği (1998) uzaktan eğitimi, tüm teknolojileri ve uzaktan eğitimin diğer biçimlerini kapsayan, öğretme yoluyla bilgi ve becerilerin edinilmesi şeklinde ifade etmiştir Newby, Stepich, Lehman

ve Russell (2000) uzaktan eğitimi "öğretmen ve öğrencilerin fiziksel olarak ayrıldığı organize bir öğretim program olarak tanımladığı görülmektedir (Akt:King, Young, Drivere-Richmond ve Schrader, 2001). Uzaktan eğitim aynı zamanda, öğrenenin öğrenilen şeyle aynı durumu paylaşmaması için zaman ve/veya mesafe tarafından kısıtlanan aracılı deneyimlerin bir sonucu olarak bilgi veya davranışlardaki gelişmiş yeteneklerdir (King vd., 2001). Farklı bir bakış açısıyla uzaktan eğitim, öğrencilerden mekân ve/veya zaman olarak ayrılmış bir öğretmen tarafından yapılandırılmış bir şekilde yönlendirilen veya kolaylaştırılan tüm kasıtlı ve planlı öğrenme" olarak tanımlamıştır (James ve Gardner, 1995). Bu nedenle de uzaktan eğitim, öğrenci ve öğretmen arasında temasa izin vermeyerek öğrenmeyi kısıtladığı resmileştirilmiş öğretimsel öğrenme biçimi olarak düşünülmektedir (King vd., 2001). Araştırma bulgusu ve ilgili alan yazın incelendiğinde uzaktan eğitim modeline ilişkin farklı tanımlar yapıldığı görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerin bu tanımlara ilişkin çoğunlukla olumsuz yanıtlar vermeleri; uzaktan eğitim uygulamaları her ne kadar Covid-19 pandemi süreci öncesi yapılsa da bu sürece beklenmedik bir anda, hızlı bir şekilde geçiş sağlamak zorunda kalmaları etkili olmuş olabilir. Ayrıca erken çocukluk dönemindeki çocuklar yaparak yaşayarak öğrenme süreçlerini tamamlamaktadır. Fakat öğretmenlerin sanal bir ortamda çocukların yaş ve gelişim özellikleri gereği dikkatlerini çekmekte güçlük yaşamaları, henüz okuryazarlık becerilerini kazanmayan grupla bir arada olmaları gibi nedenlerden dolayı tanımlarda olumsuz ifadeler yer verdikleri düşünülebilir.

Araştırmada ikinci tema olan okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları iletişim araçlarına ilişkin verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde, daha çok senkron/eş zamanlı olarak yürüttükleri görülmüştür. Genellikle Whatsapp, Zoom, Google Meeting gibi programlardan yararlandıklarını belirtmişlerdir. İlgili alan yazın incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde öğretmenler okul öncesi eğitimden lise düzeyine kadar çeşitli eğitim materyallerini sistem üzerinde paylaştıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin bu süreçte Discord, Zoom gibi farklı platformları da kullandıkları belirtilmektedir (Gündoğdu, 2021). Yapılan çalışmalar incelediğinde de benzer

sonuçlara yer verildiği dikkat çekmektedir. Demir ve Kale (2020) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde daha çok Zoom, Telegram, Whatsapp, Skype gibi dijital platformları kullanarak çocuklarla iletişim kurduklarını belirtmiştir. İlgili alan yazına göre uzaktan eğitim, sınıftaki normal öğrenmeden farklıdır. Uzaktan eğitim sistemlerini uygulamak için kullanılan yöntemlerden biri de senkron öğrenmedir. Senkron öğrenmede etkileşim, öğrenme sürecini ilerletmek için önemlidir ve öğrenmenin içselleştirilmesi için esastır. Etkileşim, derin öğrenme süreçlerine teşvik eder. Bu nedenle, etkileşimin yokluğu derin öğrenme süreçlerini tüm öğrenenler için olumsuz yönde etkiler (Offir, Lev ve Bezalel, 2008). Senkron yöntemde öğretmen ve öğrencinin katılımı eş zamanlıdır. Hangi platformda çalışılacağına karar verildiğinde çevrimiçi olarak buluşulur ve sınıf ortamında olduğu gibi işbirliği yapılır. Bu açılarından ele alındığında senkron bir öğrenme ortamı kullanmanın avantajlı yanlarının olduğu dikkat çekmektedir. Bu avantajlara bakıldığında; gerçek zamanlı bilgi ve öğrenme paylaşımı vardır. Öğrenciler, ihtiyaç duyduklarında öğretmene anında erişebilir. Sunum, belge ve uygulama paylaşılmasına izin verir. İletişim kurulan kişiyi görmek önemli görsel ipuçları verebilir. Bilgi paylaşımı için metin ve grafikler mevcuttur ve bu nedenle iletişim hızı ile ilgili karmaşıklıkları yavaşlatır. Aynı zamanda dokümantasyon, öğrenci etkileşimi sağlar (Amiti, 2020; Lim, 2017). Bu bağlamda senkron yöntemin içerik ve avantajları göz önüne alındığında öğretmenler bu yöntemin okul öncesi dönemdeki çocuklar için daha uygun olduğunu düşünmüş olabilir. Çünkü bu dönemdeki çocukların yaş ve gelişim özellikleri, etkin katılımlı öğrenme isteği, oyun temelli öğrenme içgüdüleri, öğretmenleri ve arkadaşlarıyla bir arada olma eğilimi gibi özellikleri öğretmenlerin bilmesi ve rehberlik rollerini bu yönde yapma gereksinimi doğurmuş olabilir.

Üçüncü tema olarak öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde çocukların dikkatini çekmek etkileşim, sözel anlatım, aile katılımı odaklı etkinlikler yapmaya çalıştıklarını, fakat daha ağırlıklı olarak etkileşim odaklı etkinliklere yer verdiklerini belirtmektedir. Etkileşim odaklı etkinlikler, iki veya daha fazla öğrencinin katılımını gerektiren etkinliklerdir. Bu etkinlikler, öğrencinin alanda yeterlik kazanmasına ve diğer kişilerle

etkileşim sürecinde bakış açısı, tutum ve sosyal beklentilerinin gelişmesine hizmet eder (Çardak, 2012). Aynı zamanda öğrenen konumunda olan öğrencilerin birbiriyle etkileşimde ve iletişimde bulunmasına olanak sunan, öğreneni etkili ve aktif kılan bir yöntem olarak ifade edilmektedir. Bu yöntemde grupla çalışabilme ve öğrenmeyi odakta tutan bir yaklaşım sergilenir (Akay, 2013). Araştırmada etkileşim odaklı etkinlikleri öğretmenler oyunlar, üç boyutlu materyal hazırlama, şarkı söyleme, etkileşimli öykü okuma gibi etkinlikler olarak ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularıyla paralellik gösteren benzer çalışmalara da rastlanılmaktadır. Aral ve Kadan (2021) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde şarkılı oyun ve ritim çalışmaları, okuma yazmaya hazırlık, öykü, sohbet gibi etkinliklere yer verdiklerini belirtmişlerdir. Okul öncesi dönemde çocukların farklı etkinlik türleri ile karşı karşıya getirilmesi, çocukların tüm gelişim alanlarında daha hızlı ilerlemelerini sağlamaktadır. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarının gelişimlerinin desteklenmesinde farklı etkinliklerin uygulanması oldukça önemlidir (Aral ve Kadan, 2021). Çocukları çok iyi tanıma potansiyeline sahip olan öğretmenlerin uzaktan eğitimde çocukların yüksek yararına ilişkin görüş bildirdikleri düşünülebilir. Kısacası araştırmada etkileşim odaklı etkinliklere daha çok yer verilmesi öğretmenlerin çalıştıkları yaş grubunun özellikleri dikkate alındığında planladıkları etkinliklerin oyun temelli olmasına, çocukların ilgisini çekmesine, onlar için ilginç olabilecek materyaller ve oyuncaklar seçmeye özen gösterdikleri düşünülebilir. Yani etkin katılımlı öğrenme süreçleri planlamaya çalıştıkları şeklinde yorumlanabilir. Çünkü okul öncesi dönemde çocukların etkin bir katılımcı olarak eğitim etkinliklerine katılması çok yönlü gelişimleri açısından son derece önemlidir.

Araştırma bulgularında yer alan dördüncü tema, okul öncesi öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönleri ile ilgili görüşleridir. Bu tema altında teknoloji, çocuk, öğretmen ve aile yönünden kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategorilerden teknoloji ve çocuk üzerindeki olumlu yönlerine daha çok vurgu yapılmıştır. Literatürde yer alan benzer çalışmalar incelendiğinde elde edilen araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Yürek (2021) araştırmasında, uzaktan eğitimin farklı yerlerde bulunan bireylerin bir

arada eğitim almasını sağlaması yani bireylere ulaşım kolaylığı sağlaması ve eğitimde farklı araç ve yöntemler kullanma olanağı sunması gibi olumlu yönler üzerinde yoğunlaştıklarını saptamıştır. Ayrıca uzaktan eğitim etkin ve verimli kullanılabilirdiğinde çocuklara zengin uyarıcı çevre sunması ve uzaktan eğitimde çocukların öğretmen ve arkadaşlarıyla olan iletişimini sürdürebilmesi gibi etkili öğretimi destekleyen olumlu görüşler öne çıkmıştır. Han, Demirbilek ve Demirtaş (2021) araştırmalarında uzaktan eğitimin olumlu yönleri olarak eğitimde teknoloji kullanımının yaygınlaştığını, öğrencilerin eğitim teknolojilerini kullanma becerisinin arttığını ifade etmiştir. Ayrıca çalışmada çocukların erken dönemden itibaren uzaktan eğitim teknolojilerini tanıdıklarını ve bazı çocuklarda öz denetimin arttığını, çocukların zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın esnek bir şekilde eğitimlerine devam edebildiklerini ve bu süreçte bireysel çalışma alışkanlığı kazandıklarını belirtilmiştir. Yapılan çalışmalar bağlamında düşünüldüğünde öğretmenler uzaktan eğitimin yüz yüze yürütülen eğitimin yerini alamayacağı görüşünü benimsese de yüz yüze eğitim olanağının olmadığı bu süreçte en iyi çözüm yolunun uzaktan eğitim olduğunu ve bu nedenle karşılaştıkları pek çok olumsuzluğa rağmen uzaktan eğitimi en iyi seçenek olarak düşünmektedir diyebiliriz. Verilen ifadeler değerlendirildiğinde de uzaktan eğitimin olumlu yanları arasında kaynağa erişim kolaylığı, zaman tasarrufu, çocuklara ulaşım kolaylığı, çocuk katılımını sağlama, sosyalleşme, güdüleme gibi teknoloji ve çocuk açısından olumlu yönlere yoğunlaştıkları görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimi tek başına yeterli bir eğitim yöntemi olarak değil, çocukların öğrenme sürecini desteklemek adına bir araç olarak gördükleri düşünülebilir.

Araştırmada yer alan beşinci temada öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde teknoloji/donanım, öğretmen, çocuk, aile ve ortam açısından olmak üzere beş kategori ortaya çıkmıştır. Bu kategorilerden teknoloji/donanım ve öğretmen kaynaklı sorunlar üzerinde daha çok durulmuştur. İlgili araştırmalardan Erbil vd. (2021) öğretmen görüşlerine ilişkin yaptıkları araştırmada fiziksel alt yapı temasında öğretmen görüşlerinin en çok teknolojik donanımda yoğunlaştığını belirtmişlerdir. Aral vd. (2021) araştırmaları sonucunda en fazla sorunun

alt yapı yetersizliği olduğunu belirtirlerken, Demir ve Kale (2020) araştırmalarında bazı öğretmenlerin özellikle çocukların sahip oldukları alt yapıdan kaynaklanan eksikliklerden dolayı sıkıntı yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Han vd. (2021) yaptıkları araştırmada öğretmenlerde teknolojik bilgi yetersizliğinin olduğunu, öğretmenlerin dijital ortama ayak uydurmada güçlük yaşadıklarını ortaya koymuşlardır. Ayrıca internet erişiminde eksiklikler olması, öğrencilerde teknolojik araçların bulunmaması, internet altyapı eksikliği ya da mevcut internet kalitesinin iyi olmaması gibi, sistemden öğrencilerin sürekli atılması gibi olumsuz ifadelere yer verdikleri belirtilmiştir. Dayal ve Tiko (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadıkları zorlukları ve fırsatları rapor ettikleri araştırmalarında öğretmenlerin yalnızca kişisel yaşamları için değil, aynı zamanda öğretmen olarak mesleki yaşamları için de endişe duydukları bulgusuna erişmişlerdir. Sarı ve Nayır (2020), dünya genelinde pandemi kaynaklı ortaya çıkan uzaktan eğitime karşı öğretmenlerin hazırlıksız yakalandıklarını ve uzaktan eğitimi sürecinde çeşitli güçlüklerle karşılaşıldığını belirtmektedir. Bununla birlikte teknolojik alt yapısının ve müfredat içeriklerinin yetersiz olması nedeni ile fırsat eşitsizliğinin daha da arttığını ve öğrenmede kayıpların ortaya çıktığını ifade etmektedir. Yine Arat ve Bakan (2011) tarafından yapılan bir çalışmada uzaktan eğitimde iletişim alt yapısında yaşanan sıkıntıların eğitimi olumsuz etkilediği görülmüştür. Alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde sonuçların araştırma bulguları ile benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu açıdan öğretmenlerin pandemi sürecinde bir anda kendilerini uzaktan eğitim sistemi içinde bulmaları ve bu süreçte kota yetersizliği, ses aksaklığı, daha fazla ön hazırlık yapma, çocuklara ulaşamama gibi gerek kendilerinden kaynaklanan gerekse teknoloji donanımdan kaynaklanan nedenlerden dolayı pek problemle karşı karşıya kaldıkları düşünülebilir.

Araştırmada belirlenen son başlık, okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileridir. Bu temada sistem, ebeveyn, öğretmen desteği ve diğer olmak üzere dört kategori yer almaktadır. Öğretmenlerin önerilerinin bu kategorilerden daha çok sistem ve ebeveyn desteği üzerinde olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim sürecinin geliştirilmesi ve işlevinin artırılması adına öğretmenlerin

önerileri değerlendirilmiştir. Alan yazında araştırmanın bulgularına benzer sonuçları olan araştırmalar yer almaktadır. Demir ve Özdaş (2020), uzaktan eğitim sistemi için alt yapının güçlendirilmesi, öğretmen ve öğrencilere alt yapı desteğinin sağlanması, veli ve öğrencilere psikolojik destek verilmesi gibi çeşitli önerilerde bulunmuştur. Yine Erfidan (2019) yaptığı çalışmada uzaktan eğitime yönelik önerilerinde öğretmenlere eğitim verilmesi ve teknik alt yapının geliştirilmesinin gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca genel anlamda pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin yapılan çalışmalarda alt yapı eksikliğinden kaynaklanan sistemsel sorunlarla karşılaşılmasının yanı sıra ebeveynlerin teknoloji konusunda yeterli donanıma sahip olmamaları, sürecin getirdiği olumsuzluklardan etkilenmeleri gibi ebeveynlerle ilgili farklı problemlerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Aral ve Kadan, 2021). Okul öncesi dönemde nitelikli bir şekilde uzaktan eğitimin yürütülmesinde; sistemsel sorunların giderilmesi için iyi bir şekilde yapılandırmanın olması, etkinli bir platformun oluşturulması, ebeveynlerin eğitime katılımı, süreci takip etmesi ve tutumu konusunda istenen verimin alınabilmesi için ebeveyn işbirliğinin önemli olduğu söylenebilir. Kısacası öğretmenlerin daha iyi işleyen bir uzaktan eğitim yaklaşımını arzuladıkları düşünülebilir.

Sonuç olarak araştırma bulguları bir bütün olarak değerlendirildiğinde pandemi sürecinde uzaktan eğitim yaklaşımının bir tercih değil, zorunluktan doğan bir eğitim şekli olduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın bulgularına ve tartışmasına dayalı olarak, bazı önerilerde bulunulabilir. Öncelikle pandemi sürecinde özellikle okul öncesi eğitim düzeyindeki öğrenme sürecine ilişkin politikalarını yeniden düzenlemeleri önerilebilir. Ayrıca pandemi sürecindeki öğretme ve öğrenme sürecinin internet bağlantısı ve akıllı dijital cihazlar gibi yeterli teknoloji ile desteklenmesi gerekmektedir. Bu nedenle paydaşlar, ihtiyaç sahibi öğretmen ve çocuklara bu tür olanakların sağlanması konusunda teşvik edilebilir. Okul öncesi öğretmenlerin öğretme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olunması için uzaktan eğitimde öğretme-öğrenme sürecini sağlama aracı olarak farklı dijital platformları da kullanmaları sağlanabilir. Bu şekilde çocuklarda uzaktan eğitime karşı oluşan ilgisizlik ve odaklanma problemleri en aza indirgenebilir. Teknoloji, eğitim öğretim sürecinde bir araç olarak kullanılsa da ortaya

çıkma olasılığı yüksek olan ekran bağımlılığına karşı etkinlik süreleri çocukları minimum düzeyde ekranda tutacak şekilde planlanabilir. Ayrıca her eğitim kademesinde önemli olmakla birlikte özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların gelişim düzeylerine uygun yazılımların gözden geçirilmesi ve gereksinimler doğrultusunda güncellenmesi ya da yeniden hazırlanmasına öncelik verilebilir. Aynı zamanda eğitim sürecinin önemli bir parçasını oluşturan ebeveyn işbirliğini artırmaya yönelik etkinliklerin artırılması ve ebeveynlerin desteklenmesine yönelik eğitimler önerilebilir. Son olarak, pandemi sırasında öğrenme sürecine katkıda bulunmak için farklı araştırmacıların farklı ortamlarda ve düzeylerde benzer araştırmalar yürütmeleri desteklenebilir. Bunu yaparak, pandemi sonrasında öğretme ve öğrenme sürecinin uygulanmasının daha güvenli ve daha iyi olması beklenmektedir. Önerilerin yanı sıra araştırma bazı varsayım ve sınırlılıkları içermektedir. Okul öncesi öğretmenlerin görüşme formunda yer alan sorulara gönüllü olarak katılım gösterdikleri ve kendi duygu ve düşüncelerini yansıtmakta objektif oldukları varsayılmıştır. Araştırmada görüşmeler pandemi sürecinden kaynaklı olarak internet ortamında çevrimdışı ve yazılı olarak gerçekleştirilmiş olmasından dolayı sınırlıdır.

KAYNAKLAR

- Akay, C. (2013). Ortaokul Öğrencilerinin Yaparak-Yaşayarak Öğrenme Temelli TÜBİTAK 4004 Bilim Okulu Projesi Sonrası Bilim Kavramına Yönelik Görüşleri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 9(2), 326-338.
- Akkaş Baysal, E., Ocak, G., & Ocak, İ. (2020). Covid-19 Salgını Sürecinde Okul Öncesi Çocuklarının Eba ve Diğer Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Ebeveyn Görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214. doi: 10.47615/issej.835211
- Aktan Acar, E., Erbaş, Y., H., & Eryaman, M., Y. . (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 31-54. doi: 10.51948/auad.979726
- Alshawish, E., Qadous, S., & Yamani, M. A. (2020). Experience of Palestinian women after hysterectomy using a descriptive phenomenological study. *The Open Nursing Journal*, 14(1), 74-79. doi: 10.2174/1874434602014010074
- Amiti, F. (2020). Synchronous and asynchronous E-learning. *European Journal of Open Education and E-Learning Studies*, 5(2), 60-70. doi: 10.46827/ejoe.v5i2.3313
- Aral, N., Fındık, E., Öz, S., Karataş, B. K., Güneş, L. C., & Kadan, G. (2021). Covid 19 pandemi sürecinde okul öncesi dönemde uzaktan eğitim: deneysel bir çalışma. *Turkish Studies - Education*, 16(2), 1105-1124. doi: 10.47423/TurkishStudies.49289
- Aral, N., & Kadan, G. (2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 99-114.
- Arat, T., & Bakan, Ö. (2011). Uzaktan Eğitim ve Uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 363 - 374.
- Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129. doi: 10.7827/TurkishStudies.43502
- Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84. doi: 10.15869/itobiad.769798
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Carrillo, C., & Flores, M. A. (2020). COVID-19 and teacher education: a literature review of online teaching and learning practices. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 466-487. doi: 10.1080/02619768.2020.1821184
- Colaizzi, P. F. (1978). Psychological research as a phenomenologist views it. In R. S. Valle ve M. King (Eds.), *Existential-Phenomenological Alternatives for Psychology* (pp. 48-71). New York: Oxford University Press.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni* (S. B. Demir, Trans.). Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Çalışkan, Ö., & Özbay, F. (2015). 12-14 yaş aralığındaki ilköğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı eksenli yabancılaşma ve anne baba tutumları: Düzce ili örneği. *Journal of International Social Research*, 8(39), 441-458.
- Çardak, Ç. S. (2012). *Harmanlanmış öğrenme sürecinde öğrencilerin etkileşimlerinin ve öğrenme düzeylerinin incelenmesi*. (Doctoral Thesis), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID ... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457-465. doi: 10.1080/02619768.2020.1816961
- Dayal, H. C., & Tiko, L. (2020). When are we going to have the real school? A case study of early childhood education and care teachers' experiences surrounding education during the COVID-19 pandemic. *45(4)*, 336-347. doi: 10.1177/1836939120966085
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292. doi: 10.37669/milliegitim.775620
- Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. doi: 10.7827/TurkishStudies.44492
- Destriani, L., Bangsa, M. S., & Annisa, S. H. (2021). *Remote Class Activities Conducted During Covid-19 Pandemic in Cianjur*. Paper presented at the International Conference on Education of Suryakencana.
- Duman, S. N. (2020). Salgın Döneminde Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112. doi: 10.37669/milliegitim.768887
- Emin, K., & Elaldı, Ş. (2021). *Covid-19 Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Süreci Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Paper presented at the International Congress Of Eurasian Social Sciences-5, Online.
- Erbil, D. G., Demir, E., & Erbil, B. A. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 16(3), 1473-1493. doi: 10.47423/TurkishStudies.49745

- Erfidan, A. (2019). *Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir Üniversitesi örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Gündoğdu, S. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde uyguladıkları aile katılım çalışmalarının incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(35), 1849 - 1874. doi: 10.26466/opus.827530
- Han, F., Demirbilek, N., & Demirtaş, H. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(3), 1168-1193. doi: 10.30703/cije.819946
- Hartatik, S., & Fulka Bia'yuni, A. (2020). The teaching and learning practice performed by pre-school teachers during COVID 19 outbreak. *Journey: Journal of English Language and Pedagogy*, 3(2), 89-94. doi: 10.33503/journey.v3i2.1016
- Holyoak, D. L., Fife, S. T., & Hertlein, K. M. (2021). Clients' perceptions of marriage and family therapists' way-of-being: a phenomenological analysis. 47(1), 85-103. doi: 10.1111/jmft.12469
- James, W. B., & Gardner, D. L. (1995). Learning styles: Implications for distance learning. *New Directions for Adult Continuing Education*, 1995, 19-31. doi: DOI:10.1002/ACE.36719956705
- King, F. B., Young, M. F., Drivere-Richmond, K., ve Schrader, P. G. (2001). Defining Distance Learning and Distance Education. *AACE Review (formerly AACE Journal)*, 9(1), 1-14.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322. doi: 10.37669/milliegitim.787959
- Lim, F. P. (2017). An Analysis of Synchronous and Asynchronous Communication Tools in e-Learning. *Advanced Science and Technology Letters*, 143, 230-234. doi: 10.14257/astl.2017.143.46
- Marek, M. W., Chew, C. S., & Wu, W. V. (2021). Teacher Experiences in Converting Classes to Distance Learning in the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, 19(1), 89-109. doi: 10.4018/IJDET.20210101.0a3
- Marpaung, F. K., Pratama, T., Marlie, R., & Liefandy, N. (2021). Effect of Perceptions of Benefits, Perceptions of Ease and Attitudes of Behavior on Consumer Interests in Using the Shopee Online Shopping Site. *International Journal of Research and Review*, 8(3), 580-584.
- Mengi, A., & Alpdoğan, Y. (2020). Covid-19 salgını sürecinde özel eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin

- incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 413-437. doi: 10.37669/milliegitim.776226
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (S. Turan, Trans.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook, 2nd ed.* Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Morrow, R., Rodriguez, A., & King, N. (2015). Colaizzi's descriptive phenomenological method. *The Psychologist*, 28(8), 643-644.
- Offir, B., Lev, Y., & Bezalel, R. (2008). Surface and deep learning processes in distance education: Synchronous versus asynchronous systems. *Computers & Education*, 51(3), 1172-1183. doi: 10.1016/j.compedu.2007.10.009
- Rai, U. S., & Basnet, H. B. (2021). The Perception of the Teachers Towards Virtual Class and Obstacles During Covid-19 Lockdown Phase. *Journal of Research and Development*, 4(3), 43-58. doi: 10.3126/jrdn.v4i3.39956
- Rebeiro, G., Foster, K., Hercelinskyj, G., & Evans, A. (2021). Enablers of the interpersonal relationship between registered nurses and students on clinical placement: A phenomenological study. *Nurse Education in Practice*, 57, 1-6. doi: 10.1016/j.nepr.2021.103253
- Saavedra, J. (2020). Educational challenges and opportunities of the Coronavirus (COVID-19) pandemic. from <https://blogs.worldbank.org/education/educational-challenges-andopportunities-covid-19-pandemic>
- Salman Yıkılmış, M. (2020). Nitel Araştırmalarda E-Görüşme Tekniği. *Trakya University Journal of Social Science*, 22(1), 183-197. doi: DOI: 10.26468/trakyasobed.556296
- Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar *Turkish Studies*, 15(4), 959-975. doi: 10.7827/TurkishStudies.44335
- Seaman, C. H. (1987). *Research methods: principles, practice and theory for nursing*. California: Alpelton and Lange.
- Seggie, N., & Bayyurt, Y. (2017). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tinashe, S., & Tinashe, Z. (2020). Qualitative study on the positive implications of the COVID-19 lockdown in Zimbabwe: A parent's perspective. *Global Journal of Psychology Research: New Trends and Issues*, 10(2), 96-107. doi: 10.18844/gjpr.v10i2.4788
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9.bs.). Ankara: SeçkinYayıncılık.

Yürek, E. (2021). *Okul Öncesi Eğitimde Uzaktan Eğitimin Uygulanabilirliğine Yönelik Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Alandaki Akademisyenlerin Görüşlerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

ORCID

Elçin YAZICI <https://orcid.org/0000-0003-2816-3621>

Hasan Kağan KESKİN <https://orcid.org/0000-0002-5495-1747>

Yücel GELİŞLİ <https://orcid.org/0000-0002-6679-4793>

SUMMARY

Aim

This research was conducted to examine the views of preschool teachers about distance education during the Covid-19 pandemic.

Method

In the research, phenomenological research design, one of the qualitative research methods, was used. The study group of the research was determined according to the criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods, and 28 preschool teachers working in the city center of Denizli were interviewed. As a data collection tool in the research, a semi-structured interview form prepared by the researchers was used to document the perspectives and experiences of the participants. The interview form consists of two parts. While the first part consists of information about the descriptive characteristics of the participants, the second part consists of six open-ended questions representing the views of preschool teachers on distance education during the Covid-19 pandemic. In order to collect the data for the study, firstly, an approval certificate was requested from Düzce University Ethics Committee. The prepared data collection tool was sent to the participants via the Google form via e-mail. Because the interviews were made during the Covid-19 pandemic process, it was preferred to conduct online and written interviews on the internet instead of face-to-face communication. The data were collected in the fall semester of the 2020-2021 academic year. The data were analyzed by content analysis. A seven-step procedure established by Colaizzi (1978) was used to analyze the data. In the research, each question was handled as a theme. Similar opinions of the participants about each question were grouped and categories were created. The views in each category that emerged were examined in detail and coded. In this way, the codes under the categories were determined. In addition, the themes created as a result of the content analysis were tabulated and their frequency values were included. Expert opinion and rich descriptive strategies were used to ensure the validity and reliability of the research.

Findings and Conclusion

When the results obtained from the research are evaluated and it is seen that there are 6 different themes and 22 categories belonging to these themes in the research. In the first theme, preschool teachers were asked to answer, "How would you define distance education?" They answered the question in three different categories positive, negative, and comparative definitions, and they mostly focused on the positive definition. In the second theme, the communication tools used by the teachers in the distance education process were asked. Teachers tried to support children's educational needs by using many communication tools such as sending documents, sending plans, using videos, sending images, Zoom, and WhatsApp. When the answers were examined, they were gathered in two categories; synchronous and asynchronous. In the third theme, there are activities that teachers do to attract children's attention during the distance education process. In this theme, they stated that they tried to attract the attention of children by giving answers such as

using gestures and mimics effectively in activity sheets, singing, storytelling, and games. In line with the answers given, 4 categories were obtained: interaction-oriented, verbal expression-oriented, family participation-oriented, and one that does not represent any categories. In the fourth theme, opinions on the positive aspects of distance education were received. When the answers of the teachers were reviewed, the answers were gathered into 4 categories: technology, child, teacher, and family. As positive aspects, answers such as providing effective learning, saving time, and easy access to children are mostly in the technology category. The fifth theme includes the negative aspects of distance education. In this theme, 5 categories were created: technology, teacher, child, family, and space. Responses were concentrated in the technology category, where there were problems such as internet connection, lack of quota, and audio glitches. Finally, there are suggestions for distance education in the sixth category. When the answers are given are reviewed, it is seen that the system, parent and teacher support, and other categories that are not included in any category are formed. It has been determined that the answers given are weighted in the system support category. In the light of all this information, when the research findings are evaluated as a whole, it draws attention that the distance education approach is not a choice but a form of education arising from necessity during the pandemic.

Ek-1: Etik Kurul Onayı

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI
1

KARAR SAYISI
2022/38

KARAR TARİHİ
27.01.2022

KARAR NO: 2022/38

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Elçin YAZICI'nın "Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Eğitim : Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sürece İlişkin Görüşleri" başlıklı çalışması kapsamında uygulamak istediği veri toplama araçları Etik Kurulumuzca incelenmiş olup, ilgili çalışmanın araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olmak koşulu ile uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna;

Oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.
28.01.2022

Erhan POLAT
Etik Kurul Büro Sorumlusu